

Dosarul nr. 2ra-895/2021

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. A. Costiuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcanu, L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

16 iunie 2021

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Cîrlig Dumitru, reprezentat de avocatul Cîșlari Ion,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cîrlig Dumitru împotriva lui Cîrlig Mariana, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei or. XXXXX cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor,

împotriva deciziei din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 mai 2019, Cîrlig Dumitru a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cîrlig Mariana cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, s-a căsătorit cu pîrîta Cîrlig Mariana la XX iunie XXXX. Din căsătorie au un fiu XXXXX, a.n. XXXXX, care se află la întreținerea sa, are loc permanent de trai, locuiește cu părinții săi în casa părintească, este ajutat de părinți la educarea fiului.

A invocat reclamantul că, de la început viața familială decurgea normal, însă în ultimii doi ani relațiile în familie s-au înrăutățit, nu era zi fără ceartă, pîrîta nu avea grijă de copil, îl lăsa pe seama părinților săi, iar mai bine de un an și jumătate pînă la înaintarea acțiunii a plecat și nu răspunde.

A solicitat reclamantul, admiterea acțiunii, desfacerea căsătoriei cu Cîrlig Mariana, înregistrată la XX iunie XXXX la Primăria XXXXX, r-nul XXXXX sub nr.XX, să fie determinat domiciliul copilului minor XXXXX după desfacerea căsătoriei cu reclamantul Cîrlig Dumitru.

Prin hotărîrea din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central a fost admisă integral acțiunea. A fost desfăcută căsătoria încheiată între Cîrlig Dumitru și Cîrlig Mariana, înregistrată la data de XX iunie XXXX, de Primăria XXXXX, r-nul XXXXX, și trecută în registrul actelor de stare civilă la nr.XX. A

fost încasat de la Cîrlig Dumitru și Cîrlig Mariana, în mărime egală, în beneficiul statului, taxa de stat pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei în mărime de 1000% din unitatea convențională stabilită în Republica Moldova-200 (două sute) lei moldovenești. A fost stabilit domiciliul copilului minor XXXXX, cu tata Cîrlig Dumitru.

La 04 martie 2020 și ulterior, la 20 martie 2020, Cîrlig Mariana a declarat apel împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată în partea stabilirii domiciliului copilului minor sau remiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Cîrlig Mariana. A fost casată hotărîrea din 21 februarie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, în partea stabilirii domiciliului copilului minor XXXXX a.n. XXXXX cu tata Cîrlig Dumitru și a fost emisă în această parte o nouă hotărîrea prin care: pretenția privind stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX a.n. XXXXX, cu tata Cîrlig Dumitru, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. În rest, hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a aplicat prevederile art. 38 alin.(1) și (2) lit.d), art.52, art.63 alin.(1), (2), (3) din Codul familiei, și a menționat că, normele de drept național ce reglementează raportul juridic litigios, cum și cadrul legal internațional, la care Moldova este parte, obligă autoritățile, inclusiv instanțele de judecată la soluționarea litigiilor de acest gen să reiasă exclusiv din interesul superior al copilului, care prevalează asupra drepturilor părintești și să garanteze dezvoltarea fizică, mintală, spirituală, morală și socială normală și armonioasă a copiilor, iar părinții sau cei care îi înlocuiesc, care au în grijă un copil, le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura condițiile de viață necesare dezvoltării copilului, indiferent dacă părinții locuiesc împreună sau separat.

Instanța de apel a reținut că, la stabilirea domiciliului copilului minor cu unul din părinți, precum și în determinarea interesului superior al copilului se ia în considerare: nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie; opinia copilului, în funcție de vîrsta și gradul de maturitate; istoricul copilului, avînd în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor; capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia; menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

În virtutea acestui fapt instanța de apel a stabilit că, în cererea de chemare în judecată înaintată de Cîrlig Dumitru se solicită stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX a.n. XXXXX cu tata, iar prin referința depusă de Cîrlig Mariana se solicită stabilirea domiciliului copilului minor cu mama, aceasta, nefăcînd uz de a înainta o acțiune reconvențională.

La fel, instanța de apel a stabilit că, potrivit confirmării eliberate de IET,, XXXXX” din satul XXXXX, r-nul XXXXX din XX noiembrie XXXXX, se confirmă că, la data de XX octombrie XXXX, au fost eliberate documentele

copilului XXXXX din grupa mare, în baza cererii depuse de către mama sa Cîrlig Mariana cu scopul de a se transfera la o altă instituție de învățămînt în legătură cu schimbul locului de trai. (f.d.43)

Iar, conform certificatului nr. XX eliberat de Instituția Publică de Educație Timpurie nr. XX din or. XXXXX, se confirmă că, copilul XXXXX născut la XXXXX frecventează pînă în prezent instituția, cu mențiunea că, copilul este adus la grădiniță de către mama (f.d.50), iar potrivit certificatului eliberat de IMSP „Centrul de Sănătate nr. 1” din or. XXXXX, se menționează că, copilul XXXXX a.n. XXXXX, domiciliat în or. XXXXX, str. XXXXX, se află la evidență la medicul de familie din cadrul IMSP „Centrul de Sănătate nr. 1” din or. XXXXX . (f.d.51)

Conform caracteristicilor eliberate părinților de la locul de trai, ambii părinți se caracterizează pozitiv.

Totodată, potrivit anchetelor sociale, efectuate la adresele de domiciliu a părinților, s-a concluzionat că, în urma verificării domiciliilor s-au constatat condiții adecvate de trai. (f.d. 18; 55)

Pe această cale, instanța de apel a notat că, potrivit anchetelor sociale, efectuate de către organele abilitate, s-a stabilit că, ambii părinți dispun de condiții prielnice pentru oferirea unui trai decent copilului minor al acestora.

În virtutea acestui fapt, instanța de apel a conchis că, este eronată poziția primei instanței referitor la stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, cu toate că, la materialele cauzei se rețin probe confirmative, eliberate de instituții cum ar fi, Instituția Publică de Educației Timpurie nr. XX din or. XXXXX și Centrul de Sănătate nr. 1” din or. XXXXX, precum că, copilul minor se află în grija mamei, care la moment, se află cu traiul în or. XXXXX.

Deci, în viziunea instanței de apel se atestă o poziție părtinitoare a primei instanței de a stabili domiciliul copilului minor cu tata, or, instanța nu a explicat pîrîtei dreptul de a înainta o acțiune reconvențională.

Sub alt aspect, instanța de apel a menționat că, din materialele cauzei și anume avizul cu privire la determinarea domiciliului copilului minor, cît și în ancheta socială se menționează expres că, tata Cîrlig Dumitru lucrează peste hotare (a se vedea f.d.17;18), pe cînd mama minorului XXXXX, are în țară atît un loc de muncă, cît și un loc de trai. Astfel, un temei plauzibil, care ar motiva stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, în circumstanțele în care acesta frecvent se află în afara țării, nu este.

În acest sens, instanța de apel a considerat eronată concluzia primei instanțe, precum că, pîrîta Cîrlig Mariana în nici un mod nu a manifestat interes față de copilul minor XXXXX, acesta a fost lăsat în grija tatălui și a bunicilor, iar la revenirea în țară a luat copilul de la instituția preșcolară fără a anunța tatăl copilului și l-a dus în r-nul XXXXX, iar ulterior nu i-a dat posibilitate tatălui copilului să se vadă cu el. Or, aceste fapte nu au fost confirmate prin careva probe, instanța, concluzionînd în baza declarațiilor părții reclamante, în lipsa unui suport probatoriu în acest sens.

La caz, Colegiul civil al instanței de apel a reținut că, potrivit art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținînd cont în primul rînd de interesele

acestui. Deci, obligația de întreținere este îndatorirea legală a unei persoane de a asigura altei persoane mijloacele necesare traiului, educării și pregătirii profesionale. Fundamentul obligației de întreținere constă în îndatorirea de sprijin moral și material copiilor și are ca obiect prestarea efectivă a întreținerii în beneficiul persoanei întreținute, îndeplinirea acestei obligații trebuind să se facă în măsura, cu mijloacele și prin modalitățile impuse sau permise de starea concretă de nevoie a creditorului, precum și în funcție de posibilitățile materiale ale debitorului.

Prin prisma art. 18 din Convenția cu privire la Drepturile Copilului rezultă că ambii părinți au răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale revine în primul rând părinților. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului.

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că, atât normele de drept prevăzute de Codul Familiei, cât și cele internaționale stabilesc că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării lui le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

În consecință, în circumstanțele expuse instanța de apel a considerat că, prima instanță, la stabilirea domiciliului copilului minor Cîrlig Ion, nu a ținut cont de interesul suprem al copilului, în același timp, nu i-a explicat pârâtei dreptul de a depune o acțiune reconvențională.

Totodată, instanța de apel a constatat că, la materialele cauzei nu există o acțiune reconvențională din partea pârâtei/apelante cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor cu mama, deși, aceasta solicită în apel stabilirea copilului cu aceasta, instanța de apel nu se va expune în această parte, explicându-i părții dreptul de a înainta o nouă acțiune cu privire la stabilirea domiciliului copilului.

La 12 aprilie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Cîrlig Dumitru, reprezentat de avocatul Cîșlari Ion a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, sau emiterea unei noi hotărâri de menținere a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, partea recurentă consideră legală și întemeiată hotărârea primei instanțe, pe care o apreciază ca una corectă bazată pe o examinare completă și nemijlocită a probelor și declarațiilor părților și persoanelor implicate, hotărâre bazată pe principiul egalității.

A notat că, soluția instanței de apel în viziunea sa, este lipsită de puterea de convingere, iar aprecierea probelor de către instanța de apel a fost vădit arbitrară și selectivă cu omiterea aprecierii tuturor probelor și declarațiilor părților, încălcare procedurală care se circumscrie temeiului prevăzut la art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă și care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

Prin notificarea din 04 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Până la data examinării admisibilității recursului, intimații nu au depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 02 februarie 2021 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 09 martie 2021(f.d.134), însă la materialele dosarului lipsesc date de recepționare a deciziei recurate.

Prin urmare, cererea de recurs declarată la 12 aprilie 2021, prin intermediul oficiului poștal se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului declarat de Cîrlig Dumitru, reprezentat de avocatul Cîșlari Ion, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 din Codul de procedură civilă și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că, reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Cîrlig Dumitru, reprezentat de avocatul Cîșlari Ion.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Cîrlig Dumitru, reprezentat de avocatul Cîșlari Ion împotriva deciziei din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru